

DEO OPTIMO MAX. UNI ET TRINO,

VIRGINI DEI - PARÆ, ET S. LUCÆ,
Orthodoxorum Medicorum Patrono.

QUÆSTIO MEDICA,

QUOD LIBETARIIS DISPUTATIONIBUS,
manè discutienda, in Scholis Medicorum, die Jovis decimâ
mensis Februarii, anno Domini M. DCC. XLVI.

M. FRANCISCO-NICOLAO GAUTIER,
Doctore Medico, Præsîde.

An Diagnosticus prognosiusque par necessitas?

I.

IC hominem à naturâ fabricatum videmus ut per æqualem humorum motum in suis vasis, perque horum in illos renixum faciliè queat, & jucundè suas omnes actiones cum constantiâ quadam exercere. Quandiu stat æquilibrum istud, viget sanitas, fluunt humores benignè, nec rigidæ sunt plus quàm fibræ, nec plus quàm molles, sed tepidiores secum motus confociare amant. At cum fluidis impellentibus minorem offerunt vasa resistèntiam, nimiamvè opponunt; verbò cum ad liberum, & expeditum actionum exercitium abest requisitum, vel præsens adest id quod earumdem exercitio repugnat; perit utile motus commercium. Fit morbus. Talem hominis statûs utriusque sanitatis videlicet & morbi, qualem jam posuimus ideam, habere decet. At quam obscura ni aliundè illustraretur? Sanitatis enim & defectûs illius, morbi, præsens natura, vix per se apparet sensibus. Utriusque sæpè latet ratio. Indubitata tamen sanitatis demonstrant signa præsentiam. Alia generalis, alia vero singularis sunt sanitatis signa. Priorum, ne tibi videar nimis molestus, fontes tantum diversos assignate libet. Est ubi alveo pleniori haurire potis est. Eos scaturite reperias ab iis quæ spectant ad generationem, prægnationem, nativitatem, crescendi modum, corporis habitum, humores, actiones, tum præcipuè cum visceris cujusque prompta læta constans erit actio. Posteriorum naturam distinctius perspectam habere si sit in votis; hanc tene regulam. Quæ ex sanitatis præsentia sequuntur effecta acriter perpendas necesse est. Ex his erues signa quæ hanc vel illam sanitatis speciem omnino declarabunt. Suam enim quisque propriam habet idiosyncrasiam à propria cujusque fluidorum diathesi, solidorum crassi certo nexu, certa vi motis atque unitis, petitam. Temperamentum vocant. Horum apud antiquas famosa distinctio. Hinc emergit calida vel frigida temperies, aut humida, sicca, biliosa, flegmatica, atrabilaria. Cuique temperiei peculiaris est sanitas. Omnia hæc tam generalia, quam specialia ut sanitatis præsentis diagnosticæ; sic futurorum prognostica, si malè sese habeant, morborum, dabunt signa. Ideò igitur sanitatis originem, notas exposuimus quia morborum intellectu lucem affundere solent: nunc verò cum in Pathologicis versamur non in fieri; sed jam, ut aiunt, factum supponimus morbum. Legitimam sanè ei medendi salubremque viam amplecti cupis; nullâ aliâ re magis id assequeris, quam si strenuam, & diagnosi & prognosi, des operam. Hæc facilis & apertus, morborum Therapiam instituenti, patebit aditus ad ipsius optandum sanitatis templum.

hæc manifesta vultu vestigia cerno.

Vix enim aliud quicquam reperiri potest quod plus emolumenti afferat in praxi.

A

MORBUS naturæ hostis infensissimus, quemlibet nullo sexûs, ætatis, dignitatis habito discrimine impetit. Inherens visceribus diram intentat iste perniciem. Luctuosa parat incendia. Eximiam corporis structuram nititur subvertere. Miserrimam hanc peltem exterminare, suis omnibus contendit nervis natura patens, suum sæpe finem assequitur. Felicia exerit conamina. Morbum vincit fugatque. Optandum foret ut nunquam divertetet scopo, sed ipsi quandoque vires deficiunt, oneri succumbit, victa cadit. Natura enim cum morbo luctante debilior cadat necesse est, vincat fortior. Ast cum talibus premitur angustiis, cum sustinendis impar insultibus sui hostis, auxiliatricem Medici manum, ut valdè sitiens aquam, expetit. Is si prudens dederit opem, fractas erigit vires, languentes conatus, sopitosque velut spiritus excitat. Sic communi voto, communi opere suus & fidelis adjutor Medicus suum hostem cogunt fugam capefcere. Quibus instructus veniat Medicus ut afflicti ægri rebus succurrere valeat, sciscitaris? Audi. Omnem in eo suam imprimis collocat operam ut qualem morbum debellandum habeat, sciat; dein genium illius & mores attentè perpendit. Nec satis. Futura prospicit, hostis machinationes, nodos, recessus, dolos prævidere nititur, has evertit, illos rimatur, solvit alios atque ititulos facit. Rationalis namque Medicus nec temeritate clarus evadit nec fortuitò curat. Non nisi ex signis sensu notis, lege justî ratiocinii, demonstratam habet præsentiam, naturam, statum, eventum tam sanitatis quam morbi aut mortis. Signis sunt multiplicis generis. Alia dicuntur *παθολογικά*, alia *ιατρικά*, &c. Hæc inter eminent Diagnostica & Prognostica: sunt hæc duo imprimis sciri digna atque Medico necessaria. Cum enim morbi in intimo corporis recessu latent conditi, solis signis intellecti conspiciuntur, iis tanquam rerum indicis inens recta ratione ducitur. In recondita penetat, densò obvoluta obscuitatis velo aperit. Hinc præteriti teneat memoriam, intelligentiam habeat præsentis, neque futuri providentiam negligat, spernæve qui illud Homeri mereri desideraret encomium:

*Est Medicus prudens multis præstantior unus
Ille viris.*

I I I.

DIAGNOSIM esse Medico necessariam quis neger? Subjice oculis quempiam, In animum inducas velle eum in unum collineare scopum. Si suum in immensos ætæ tractus telum projiceret, lubricamque casûs fortunam imploraret, si eâ ratione se esse unquam eò perventurum falsò consideret, nonne meritò insanus haberetur? Non absurdum foret qui ignoto morbo, cum tamen curare vellet. Fieri quidem posset ut eò arcum dirigere intenderet; sed remediis per inane projectis, haud salubrem metam assequeretur. Tria proponunt Medici exploranda ritè ut Diagnostica habeatur perfectæ. Primum enim affectam sedem, dein affectûs speciem, tum causam accuratè perquirendam prædicant. In his tribus mendi salutaris methodi cardo vertitur. Nonnulla liceat exemplum in medium proferte. Exponat aliquispiam dolorem obortum subter costas sinistri lateris sub diaphragmate, jam lecto affigitur æger. Medicus accercit. Is nisi quid certi assequatur quo ariadneo veluti filo vericarem intricatam expediat, hærebit anxius. Inania captabit. Undè igitur mens collustrabitur? A solâ diagnosi. Itaque doloris mox descripti genium perpendit, actionem læsam, excreta, situm, diagnosi docente, diligens scrutator excutit. Dein ejus regionis adit locos, animoque lustrat coxendicem, abdominis mûculos, lienem, colon intestinum, & renem sinistrum, quorum omnium est magna affinitas. Facto, ut par est, examine, comperit dolorem in universum crus exportigi, vix ægum via se posse committere: audit insuper fluxionis signa præcessisse, tunc rectè judicat istum dolorem esse Coxendicis morbi symptoma. Si verò vel levissimò tactu deprehenderet dolor, & tussi, stertutamento, atque altâ inspiratione exasperetur, sentendum est mûculos abdominis laborare. Nunc verò aliud quidpiam indicet dolor. Cum tumore dolor adest in hypocondrio sinistro, in dextrum molestè decumbit æger. Flatus plurimi turgent. Melancholicis affectibus obnoxius æger quid statuendum? Venit illico in mentem affectum esse lienem. At nihil horum exhibet dolor iste, sed fixus ex eo cavo quod inter costas extremas, & Coxendicem est, secundum ureteris per ilia progressum, in vesicam usque extenditur; is nec alvo soluta conquiescit, vix dolor mutat faciem nisi in pejus, nausæ, vomitus, frequens mendi disiderium cum ardore urinæ argunt, urinæ à naturali plurimum statu dissitæ. Ubina suspicaris morbum adeste? an in supra memoratis partibus? an in intestino colo? Consule Diagnostum. Docet non mox laudatas

partes, non intestinum colon, sed re³nem ipsum sinistrum affici, cum dolor colicus non fixus, sed vagus & alvo citata & soluta mitescat. Colicum dolorem non nunquam Nephritis mentitur. Cum quis similitudine deceptus remedia colico dolori dicata exhibet parum Diagnos³ peritus, an agrum sublevabit? nonne potius intendet paroxysmos? Sic Diagnosi monstrante viam affectus patent, hinc facilius tutiorque fit morborum curatio. De Diagnos³ igitur necessitate nullus est qui dubitet. At Prognosis non minoris est efficacia.

I V.

UT quisque peritior in Diagnosi, ita certior in p³gnosi. Præfagiendi ratio ex triplici fonte hauritur. Res naturales, non naturales ac præter naturam totius prognos³ stabiliant fundamenta. Morbum quippe salutarem vel læthalem, brevem vel diuturnum fore prænos³cimus & prædicimus ex viribus, habitu, ætate, anni tempore, aere, consuetudine, atque ex morbi specie, causâ, sede, necnon symptomatis in actionum læsionibus, excretorum & retentorum amissionibus. Singula quæque illorum excutiendi non est æquum. Talium enim signorum doctrinam tradere hic loci non est. In id unum nobis est incumbendum, ut scientiam Prognos³ Medico inprimis ad bene medendum esse pariter necessariam certum fiat. Ex sexcentis liceat eligere quæ luce meridianâ clariùs id comprobent. In quovis morbo hypocondria mollia, æqualia, & sine dolore optima sunt, & boni ominis, dura verò tensa, inæqualia & dolentia, pessima & fatalis præfagii. Sic pronuntiavit divinus Senex*. Quot salubria sequuntur ex ipso hoc cognito ad bene medendum? Quot mala iis neglectis? Sciunt in arte non mediocriter experti. Ardet acuta febris, colluvie morbifica, miasmata febrili infarciuntur viscera, spasmodicæ contractæ rigescunt fibrillæ, hærent in ultimis vasorum angustii liquores; hinc abdominalia viscera hepar, lien, musculi, &c. turgent spissitudine inflammatoriâ. Nisi, quæ vitæ pericula struant hæc, cognoscas, nisi futurum horum, brevi temporis spatio, maximum computum habeas prognosticum. Utilia ne adhibebis remedia? an lugendam viscerum stragem avertes? Solus futuri non inscius atque sagax Medicus talem anteverrit pestem. Fomentis, clysmatibus, diluentibus, venæ sectionibus, propriisque curat medicamentis. Sanitatem pollicetur si spes affulgeat, si sua redeat hypocondriis mollities, æquabilitas, si doloris expertia libere tractari se sinant; tunc enim partium subjectarum, ut abdominis musculorum, mezenteriorum, lienis, hepatis ventriculi, &c. naturalem designant statum: si verò tendantur, attollantur, obdurefiant, tunc cum perniciosam viscerum phlogosim, aut phlegmonem, schirrum, distendentes status porrendant. In alium morbum, læthalem forsan febrim esse transiaturam prædicat Medicus. Ex hypocondriis ad alvum descendamus. Porro in morbis inflammatoriis, maximè infimi ventris, alvi durities* cum dolore, unâ cum febribus horroris sensu insignibus, ac cibi fastidio laborantibus, nisi humida paululum alvus fiat ad suppurationem, aut gangrænâ ideò brevi tendet; ergò alvus humectetur ad suppurationem aut gangrænâ non tendet. Sic se habet prognosis hujus mali, id experientiâ confirmatur. Sed cautus atque providus Medicus talem eventum mali non ignorat, omnem igitur movebit lapidem ut paululum alvus humectata purgationem faciat. Innuit Hypocrates* eos, qui per febres tenuiter exudant cum capitis dolore, & alvo interceptâ ad convulsionem pronos esse. Futuram hanc quam docet prognos³ convulsionem avertit Medicus, vel leniter sudores eliciendo, vel alvum subducendo. Quibus* per febres aures obsiuderint, iis sanguis è natibus profuens, aut alvus perturbata solvit morbum. In simili casu quid debeat experiri prudenti Medico magistra indicat natura: ex illius præscripto detrahi jubet sanguinem, alvum ciet, emollit, versùs vulgatiore³ patientioresque vias morbi fomitem attrahit. Sic feliciter agrum sanat prognosi duce. In casu, dum immeabilis hæret sanguis in arteriis distentis, visus nonnunquam aboleri videtur; colliriis sanè tentanda visus redintegratio? Hallucinaris. Aliud omnino docet prognos³. Talem sæpè sæpiùs, si larga superveniat narium hæmorrhagia, sponte cæcitatem solvi vidit experientia. Ergò casus idem recurrit; nec mente turbatur præfagii sciens Medicus, nec agrum frustra topicis fatigabit, sed spem omnem collocabit in laudatâ jam hæmorrhagiâ, quam, vel activitati vitæ totam committet persciendam, vel, si nimium sub onere natura videatur fatiscere, hanc omnimodè arte promovendam curabit. Iis adde quæ infinita sequuntur ex urinæ & pulsuum doctrinâ, ex respiratione, habitu, quæ per diagnosim cognita, vix tritam, nisi Medico, viam aperiunt ad prognos³ oracula.

* 47. scd. 1. præm.

* 640. scd. 1. lib. 1. coac.

* 154. scd. 1. lib. 1. coac.

* Aphor. 60. scd. 4.

QUID QUID in ægro apparet quippiam semper præfagit. Hic triumphantis vitæ, illic morbi sævientis indicia. Vitæ præfenti adhuc, quæ sunt in ægro superflites vitium reliquiis, collatis cum causæ ac symptomatum vehementiâ, ad futurum exitum morbi perspicax quasi manu ducitur Medicus. Certior is factus an sit de salutis ægri sperandum, nec ne, morbi therapiam vel aggreditur vel omittit. Suum blandè assidentibus, ægro nunquam, nisi coactus, præfagium exponit. Hinc tantoperè apud sapientes Medicos celebrata divini senis effata: * in febribus non intermittentibus si partes externæ algeant, & internæ urantur & siunt. Lethale. Alvus † in febre ardente assatim prorumpens, mortis periculum affert. Si rigor * incidat febre non intermittente ægro jam debili. Lethale. Morbo quopiam * acuto prægnantem corripit. Perniciosum. Vel; melius ** est febrem convulsioni supervenire, quam febris convulsionem. Rigores in febribus continuis supervenientes, cum præcedentibus coctionis signis, & insigni evacuatione subsequente, salutares. Utiliora ne Medico certioris prognosæ certiora Sybillæis responsa? Quis dubitet? Quam accommodata in praxi. Rectè itaque Galenus: ad benè medendum in primis quifnam sit affectus dignoscere oportet. Deinde qualis futurus sit prænosceret tum aggredi ipsum curare * siquidem & dignoscat ** quæ præsentia sunt & prænoscat quæ ex illis futura qui velit efficaci remedio uti. Præfens quippe morbi constitutio quam primum percipienda ut si salutis spes affulserit, curatio protinus instituitur; sin metus mortis sublit, maturè prædicetur: vel si lethalis omnino fuerit, curandus non suscipiatur. Sed, inquires, an ad benè medendum cum mederi non vis necesse est prognos? Cui artis bono certò scire ægrum esse perituum, prædicere id, nec cum sublevare aut ab orci faucibus eripere posse? Sic super hac re fatur Romanus Hypocrates, Celsus: ubi deploratus omnino fuerit æger non oportet aggredi curare, sed relinquere & morbi finem tantummodò pronunciate. Nam Medici prudentes est eum qui servari non potest non attingere, ne videatur occidisse quem fors ipsius permittit. Instabis ex Hypocrat. * in morbis acutis non omnino certæ sunt mortis aut salutis prædictiones: an ideo in omni morbo graviore à curâ abstinendum? Prudenter nunciatâ prius dubiâ prognosi, tunc curam suscipe, ægroti periclitantis res esse in ancipiti ejus necessariis aut consanguineis catus indica; dein ad opus quamvis arduum ac difficile te strenuum accinge, quia spes abicienda nunquam vel levissima. Doctam si vicerit artem inexpugnabilis mali vis, nec periculum ignorasse nec arti plus justò tribuisse videberis. Mecum igitur collige diagnosticam atque prognosim esse pariter necessarias ad salutarem medendi methodum instituentem, adeoque validis rationum momentis inconcussa maneat conclusio nostra.

Ergò Diagnoscos Prognosisque par necessitas.

DOMINI DOCTORES DISPUTATURI.

*M. Joannes-Stephanus Guettard,
è Regiâ Scientiarum Academiâ,
& Censor Regius.*

M. Antonius Bergier.

*M. Joannes-Baptista Boyer, Regis
Consultarius Medicus in Supremo
Senatu ac in Præfatiurâ
Parisiensi, Serenissimæ Principis
Cenomanensium Ducissæ Medicus
ordinarius & Censor Regius.*

M. Natalis-Maria de Gevignand.

*M. Jacobus-Franciscus le Chat
de la Sourdière.*

*M. Bernardus de Jussieu, Regiâ
Scientiarum Academiâ, Regiæque
Societatis Londinensis Socius,
& in Horto Regio Botanices
Prædemonstrator.*

M. Franciscus-David Herissant.

M. Joannes-Franciscus Iser.

M. Joannes Astruc, salubris Consilii Regii socius, Regis Poloniarum Augusti secundi, Electoris Saxoniæ, olim vixeret, Medicus Primarius & Professor Regius.

Proponebat Parisiis, JACOBUS-LAURENTIUS MAUROY, Parisinus, in Supremo Senatu Parisiensis Parronus, Saluberrimæ Facultatis Medicinæ Parisiensis Baccalaureus Medicus; A. R. S. H. 1746 à sextâ ad meridiem.

Typis QUILLAU, Univerlatis & Facultatis Medicinæ Typographi, 1746.